

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **Adalet Bakanı Yılmaz Tunç** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartın

Hakkâri Milletvekili

Van ilimiz Saray (Serav) ilçesine bağlı Avzêrk kırsal mahallesinde 28 Aralık 2024 tarihinde Seyithan Durdu'nun askerî personel tarafından açılan ateş sonucu yaşamını yitirmesi, hukuk devleti ilkesini, yaşam hakkının mutlak korunmasını ve yargısal denetimin etkinliğini doğrudan ilgilendiren ağır bir kamu meselesi olarak değerlendirilmelidir. Dosya kapsamına yansıyan maddi olgular ve yargısal işlemler birlikte ele alındığında, olayın askerî bir operasyon kapsamında gerçekleşmediği, olay yerinin askerî yasak bölge olmadığı ve sanık üstegmen Y.A.'nın görev alanını bilinçli biçimde terk ederek yetkisi bulunmayan bir alanda ölümcül güç kullandığı açıkça anlaşılmaktadır. Bu yönüyle olay ne meşru savunma ne de görev gerekleri kapsamında değerlendirilebilecek niteliktedir. Anayasa'nın 17. maddesi ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 2. maddesi uyarınca devletin yaşam hakkına ilişkin negatif ve pozitif yükümlülükleri dikkate alındığında, somut olayda bu yükümlülüklerin ağır biçimde ihlal edildiğine dair kuvvetli emareler bulunmaktadır.

Soruşturma süreci incelendiğinde, devletin etkili, bağımsız ve tarafsız bir soruşturma yürütme yükümlülüğünün yerine getirilmediği açıkça görülmektedir. Olayı doğrudan gören Şahin Göz termal kamera kayıtları dosyaya alınmamış, hudut karakolu ve çevrede bulunan kameralara ait görüntüler muhafaza edilmemiş veya dosyadan saklanmıştır. Dijital delillerin yetkisiz birimlerce incelendiği, olay saatlerine ilişkin iletişim kayıtlarının silindiği ve bu suretle delil güvenliğinin sistematik biçimde zedelendiği anlaşılmaktadır. Delillerin toplanması, muhafazası ve incelenmesine ilişkin zincirin koparılması, Birleşmiş Milletler Minnesota Protokolü ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihadında tanımlanan etkili soruşturma standartlarıyla açıkça çelişmektedir.

Dosyada yer alan adli tıp ve kriminal raporlar arasındaki çelişkiler, maddi gerçeğe ulaşılmasını imkânsız hale getirmiştir. Van Adli Tıp Kurumu'nun hazırladığı otopsi raporunda, ölümcül mermi çekirdeğinin omurgayı ve büyük damarları parçalayarak ciddi deformasyona uğradığı belirtilmesine rağmen, Erzurum Bölge Kriminal Polis Laboratuvarı raporunda olay yerinde bulunan mermi çekirdeğinin deformasyona uğramadığı ve herhangi bir cisme çarpmadığı ifade edilmiştir. Buna karşın, söz konusu çekirdek üzerinde maktule ait kan bulunduğu iddia edilmektedir.

Olay yerinde maktule ait kanın kar maskesi ve mont dışında hiçbir yerde tespit edilememiş olması, bu iddiayla açık bir çelişki yaratmaktadır. Bu durum, delillere sonradan müdahale edildiği, mermi çekirdeğinin değiştirildiği veya delil zincirinin kasten bozulduğu yönünde kuvvetli bir şüphe doğurmaktadır. Buna rağmen iddianamede bu çelişkilerin ceza sorumluluğuna etkisinin yeterince tartışılmadığı ve gerekçelendirilmediği görülmektedir.

İddianamede yer verilen beyanlar ve teknik bulgular, sanığın çelişkili tutumunu açık biçimde ortaya koymaktadır. Sanık Y.A.'nın önce ateş etmediğini, daha sonra ateş ettiğini kabul etmesi; olay anına ilişkin iletişim kayıtlarının silinmesi, olay sonrası sanık ile birlikte hareket eden personelin kendi aralarındaki yazışmaları ortadan kaldırmaları, suçtan kurtulmaya yönelik davranışlar olarak dosyaya yansımıştır. Jandarma Kriminal Laboratuvar Müdürlüğü raporunda, olay yerindeki lastik izlerinin sanığın kullandığı araçla uyumlu olduğu tespit edilmiş olmasına rağmen, olayın gerçekleştiği yerin askerî yasak bölge olmadığı ve sanığın kolluk birimlerine herhangi bir bildirimde bulunmadığı da iddianamede açıkça belirtilmiştir.

Soruşturma ve kovuşturma sürecini daha da ağırlaştıran bir diğer husus, olaydan sonra mağdur ailenin, özellikle de Seyithan Durdu'nun eşi Nejla Durdu'nun sistematik baskı ve yıldırma girişimlerine maruz bırakıldığına dair iddialardır. Van İl Jandarma Komutanlığı bünyesinde Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele biriminde görevli personelin, görev alanları dışında olmasına rağmen, mağdurun eşinin yaşadığı konutla ilgili imar ve ruhsat incelemesi yaptığı, konutun dışarıdan fotoğraflandığı ve bu hususta savcılığa bir araştırma tutanağı sunulduğu anlaşılmaktadır. Daha vahimi ise, bu tutanağın ve dayandırıldığı savcılık kararının sahte olduğunun ortaya çıkmış olmasıdır.

Üç kişilik KOM ekibi tarafından 12 Şubat 2025 tarihinde düzenlendiği belirtilen araştırma tutanağının, Saray Cumhuriyet Savcılığı'nın 2024/145 esas sayılı dosyasına dayandırıldığı, ancak bu dosya hakkında 17 Nisan 2024 tarihinde kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verildiği tespit edilmiştir. Kapanmış bir dosyanın esas numarası kullanılarak, aradan yaklaşık bir yıl geçtikten sonra savcılık ve belediyeye belge sunulması, resmî belgede sahtecilik ve görevi kötüye kullanma suçları bakımından son derece ciddi bir hukuki tablo ortaya koymaktadır. Bu girişimin, mağdur aileyi davadan vazgeçirmeye yönelik açık bir baskı aracı olarak kullanıldığına dair güçlü emareler bulunmaktadır.

Nejla Durdu'nun beyanlarına göre, olaydan sonra evleri sürekli gözetim altında tutulmuş, konutlarının önüne gelinerek gözdağı verilmiş ve imar mevzuatı gerekçe gösterilerek yıkım tehdidi oluşturulmuştur. Bölgede yaygın biçimde ruhsatsız yapılaşma bulunmasına rağmen, yalnızca mağdur aileye yönelik bu seçici uygulama, adil yargılanma hakkı ve etkili başvuru hakkı bakımından ağır bir ihlal niteliği taşımaktadır. Bu durum, soruşturmanın yalnızca sanık lehine değil, mağdur aleyhine de yönlendirildiği yönünde ciddi bir kuşku yaratmaktadır.

Gelinen aşamada bu dosya, yalnızca bir öldürme fiiline ilişkin ceza yargılaması olmaktan çıkmış; delil karartma, yetki aşımı, resmî belgede sahtecilik iddiaları, mağdur aileye yönelik baskı ve sistematik usulsüzlüklerin iç içe geçtiği yapısal bir hukuk sorununa dönüşmüştür. Devletin, yaşam hakkını koruma ve bu hakkın ihlali halinde etkili bir yargısal süreç işletme yükümlülüğü gereği, tüm maddi ve dijital delillerin eksiksiz biçimde dosyaya kazandırılması,

delillerin bağımsız ve sivil bilirkişilerce yeniden incelenmesi ve sorumluluğu bulunan tüm kişi ve kurumların hukuk önünde hesap vermesi zorunludur.

Bu nedenlerle Adalet Bakanlığı'nın, yaşam hakkının korunmasına ilişkin anayasal ve uluslararası yükümlülükleri kapsamında söz konusu olay hakkında resen, gecikmeksizin ve bütüncül bir inceleme başlatması zorunludur. Ortaya çıkan delil karartma, yetki aşımı, sahte belge düzenlenmesi ve mağdur aileye yönelik baskı iddialarının tüm yönleriyle araştırılarak sorumlular hakkında gerekli idarî, disiplin ve adlî işlemlerin tesis edilmesi hukuk devleti ilkesinin gereğidir.

Bu bağlamda;

1. Seyithan Durdu'nun öldürülmesine ilişkin olayın askerî yasak bölge dışında gerçekleştiği ve sanığın görev alanı dışında hareket ettiği tespitleri karşısında, sanık Y.A. hakkında ceza soruşturması dışında herhangi bir idarî veya disiplin soruşturması yürütülmüş müdür; yürütülmüş ise sonuçları nelerdir?
2. Olayı doğrudan gören Şahin Göz termal kamera kayıtları ile hudut karakolu ve çevre kameralara ait görüntüler neden dosyaya alınmamıştır; bu kayıtların temini ve muhafazası konusunda bugüne kadar hangi adlî ve idarî işlemler yapılmıştır?
3. Dijital delillerin yetkisiz birimlerce incelendiği ve olay saatlerine ilişkin iletişim kayıtlarının silindiği iddiaları hakkında herhangi bir soruşturma başlatılmış mıdır; başlatılmamış ise bunun gerekçesi nedir?
4. Van Adli Tıp Kurumu raporları ile Erzurum Bölge Kriminal Polis Laboratuvarı raporları arasındaki mermi çekirdeğine ilişkin açık çelişkiler giderilmeden iddianame düzenlenmesini, Bakanlığınız etkili soruşturma yükümlülüğü bakımından nasıl değerlendirmektedir?
5. Mermi çekirdeği ve kovanlara ilişkin delil zincirinin bozulduğu ve delillere sonradan müdahale edildiği iddiaları hakkında, bağımsız ve sivil bilirkişilerden oluşan yeni bir inceleme yapılması yönünde bir girişiminiz olacak mıdır?
6. Kapanmış bir soruşturma dosyasının esas numarası kullanılarak savcılık ve belediyeye sunulduğu tespit edilen belgeler hakkında resmî belgede sahtecilik ve görevi kötüye kullanma suçları kapsamında herhangi bir adlî işlem başlatılmış mıdır?
7. Seyithan Durdu'nun eşi Nejla Durdu'nun ve ailesinin olay sonrasında gözetim, baskı ve yıldırma uygulamalarına maruz kaldığı iddiaları Bakanlığınızca araştırılmış mıdır; bu iddialara ilişkin hangi işlemler yapılmıştır?
8. Mağdur ailenin yaşadığı konuta yönelik imar ve yıkım girişimlerinin, devam eden ceza yargılamasıyla bağlantılı olup olmadığına dair bir inceleme yürütülmekte midir?
9. Sanık hakkında verilen tutuksuz yargılama kararının, dosyaya giren yeni kriminal raporlar ve delil çelişkileri karşısında yeniden değerlendirilmesi yönünde Bakanlığınızın yargı mercileri nezdinde herhangi bir girişimi olacak mıdır?
10. Yaşam hakkı ihlallerinde mağdur yakınlarının soruşturma ve kovuşturma süreçlerine etkin katılımını sağlamak, delil güvenliğini teminat altına almak ve cezasızlık riskini ortadan kaldırmak amacıyla Bakanlığınız tarafından yapısal bir reform veya özel bir denetim mekanizması oluşturulması gündemde midir?